

ÚRAD PRE REGULÁCIU SIETĽOVÝCH ODVETVÍ

Vývoj cien elektriny a plynu v roku
2023 a odhad na rok 2024 so
zameraním na domácnosti

28.07.2023

Sumár hlavných bodov

- Súčasnú cenu energií pre domácnosti a ďalšie skupiny odberateľov sú prevažne ovplyvnené mimoriadnymi opatreniami štátu - poskytnutie zlacnenej elektriny zo zmluvy s SE a.s. pre domácnosti ako aj zastropovanie cien energií a finančné kompenzácie.
- Uvedené opatrenia z veľkej miery minimalizovali dopady energetickej krízy na zraniteľných odberateľov energií v roku 2023, pričom domácnosti v SR majú jedny z najnižších cien energií v EÚ.
- Mimoriadne opatrenia však nie sú automaticky aplikovateľné aj na rok 2024, preto nie je v súčasnosti možné odhadnúť ich vplyv na koncové ceny energií v roku 2024.
- V prípade absencie vládnych opatrení môžu domácnosti a ďalšie skupiny odberateľov čeliť v roku 2024 zásadnému nárastu cien energií, a to aj napriek poklesu trhových cien energií od konca roka 2022.
- Uvedených je viacero návrhov na opatrenia štátnej politiky, ktoré by mohli aspoň čiastočne zmierniť dopady pre regulovaných aj neregulovaných odberateľov energií.
- Dôležitá je adresná podpora pre zraniteľné skupiny odberateľov energií, komplementárna so systémom sociálnej a daňovej politiky. Potenciál ponúka aj implementácia budúcich možných nástrojov ochrany odberateľov ohrozených energetickou chudobou.

Vývoj cien elektriny a zemného plynu v SR a v EÚ v roku 2023

Ceny elektriny a zemného plynu pre zraniteľných odberateľov v roku 2023

- Koncové ceny energií (elektrina, zemný plyn, teplo z CZT systémov) v roku 2023 pre domácnosti a ďalšie skupiny odberateľov boli výsledkom uplatnenia regulačných nástrojov zo strany ÚRSO a ako aj mimoriadnych štátnych opatrení - zmeny legislatívy v NR SR a rozhodnutia vlády SR – ktoré mali prednosť pred reguláciou ÚRSO.
- Viaceré legislatívne zmeny v roku 2022 rozšírili kategórie zraniteľných odberateľov energií o nové skupiny, a to najmä o zariadenia sociálnych služieb, sociálne byty, správcov spoločného tepelného zdroja odoberajúcich plyn alebo elektrinu na výrobu tepla a teplej úžitkovej vody v bytovom dome pre koncových odberateľov v domácnosti, ... Títo odberatelia si tak mohli uplatniť nárok na regulovanú cenu za dodávku elektriny alebo plynu od 1.1.2023, pričom sa mohli prihlásiť najneskôr k 31.12.2022.
- Ďalšie legislatívne úpravy umožnili vláde SR prijímať mimoriadne opatrenia o zastropovaní cien energií a o finančných kompenzáciách v režime tzv. krízovej regulácie a vo forme rozhodnutí vo všeobecno-hospodárskom záujme (VHZ). Príslušné rozhodnutia vlády SR boli prijímané prevažne v závere 2022 a doplňované ďalšími opatreniami v priebehu 2023.
- ÚRSO využívalo systémové ako aj mimoriadne nástroje EÚ a SR legislatívy na zmiernenie nárastov regulovaných cien energií v roku 2023, napr. využitie výnosov z cezhraničných aukcií na stabilizáciu poplatkov za prenos elektriny.
- **Výsledkom uvedených legislatívnych a exekutívnych štátnych opatrení je pomerne zásadná ochrana domácností a ďalších skupín zraniteľných odberateľov energií pred extrémnymi dopadmi energetickej krízy.**

Koncová cena elektriny pre domácnosti v roku 2023

Nárast ceny elektriny pre priemernú domácnosť v SR v roku 2023 bol **necelé 3% oproti roku 2022**, čo pri priemernej ročnej spotrebe elektriny vo výške 2,4 MWh predstavuje nárast nákladov o cca 1 Eur za mesiac.

Odhad priemernej ceny elektriny pre domácnosti v Eur/MWh*	2022	2023	
		Cenové rozhodnutia URSO	S mimoriadnymi opatreniami vlády SR
Dodávka	79,62	83,83	83,83
Distribúcia a prenos, včítane strát	53,15	94,85	53,15
TSS	6,30	10,13	6,30
TPS	15,90	25,48	15,90
NJF	3,27	3,27	3,27
Koncová cena elektriny, bez DPH	158,24	217,56	162,45
DPH	31,65	43,51	32,49
Koncová cena elektriny, s DPH	189,89	261,08	194,94

*Priemerná maximálna cena dodávky a ďalších cenových položiek. Ceny pre konkrétnych odberateľov sa môžu líšiť podľa priznanej tarify, veľkosti spotreby elektriny, veľkosti ističa, a pod.

Odhad maximálnej koncovej ceny elektriny pre domácnosti na rok 2023 podľa cenových rozhodnutí URSO a podľa mimoriadnych opatrení vlády SR (rozhodnutia o VHZ, nariadenia vlády SR). Mimoriadne opatrenia vlády SR v roku 2023 majú prednosť pred regulovanými cenami stanovenými URSOm.

Koncová cena zemného plynu pre domácnosti v roku 2023

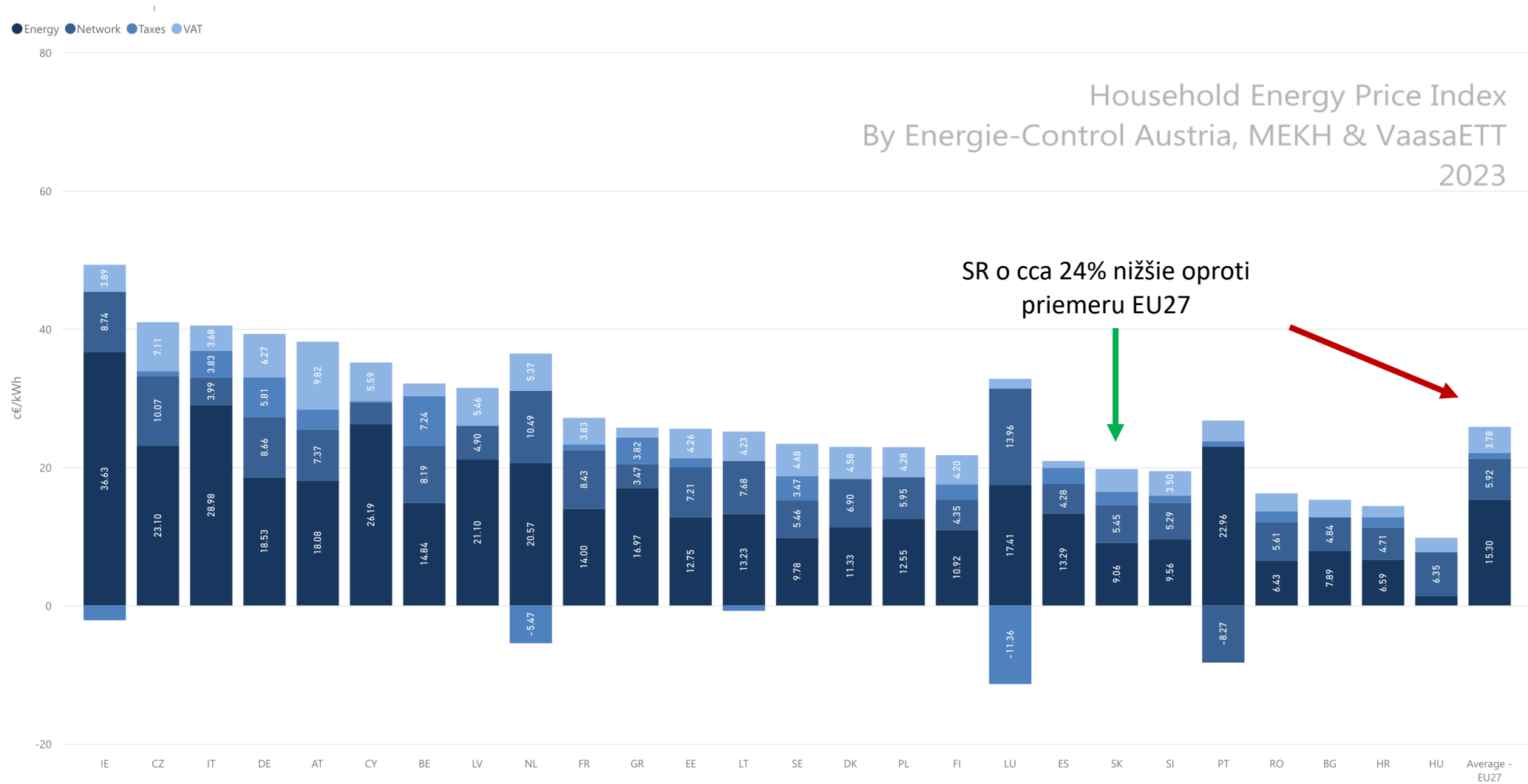
Nárast ceny plynu pre priemernú domácnosť v SR v roku 2023 bol **cca 16% oproti roku 2022**, čo pri priemernej ročnej spotrebe plynu vo výške 9 MWh predstavuje nárast nákladov o cca 6,20 Eur za mesiac.

Odhad priemernej ceny plynu pre domácnosti v Eur/MWh*	2022	2023	
		Cenové rozhodnutia URSO	S mimoriadnymi opatreniami vlády SR
Dodávka	26,01	107,56	30,14
Preprava	2,84	2,84	2,84
Distribúcia	14,01	16,73	16,73
Koncová cena plynu, bez DPH	42,86	127,13	49,71
DPH	8,57	25,43	9,94
Koncová cena plynu, s DPH	51,43	152,56	59,65

*Priemerná maximálna cena dodávky a ďalších cenových položiek. Ceny pre konkrétnych odberateľov sa môžu líšiť podľa priznanej tarify a veľkosti spotreby plynu.

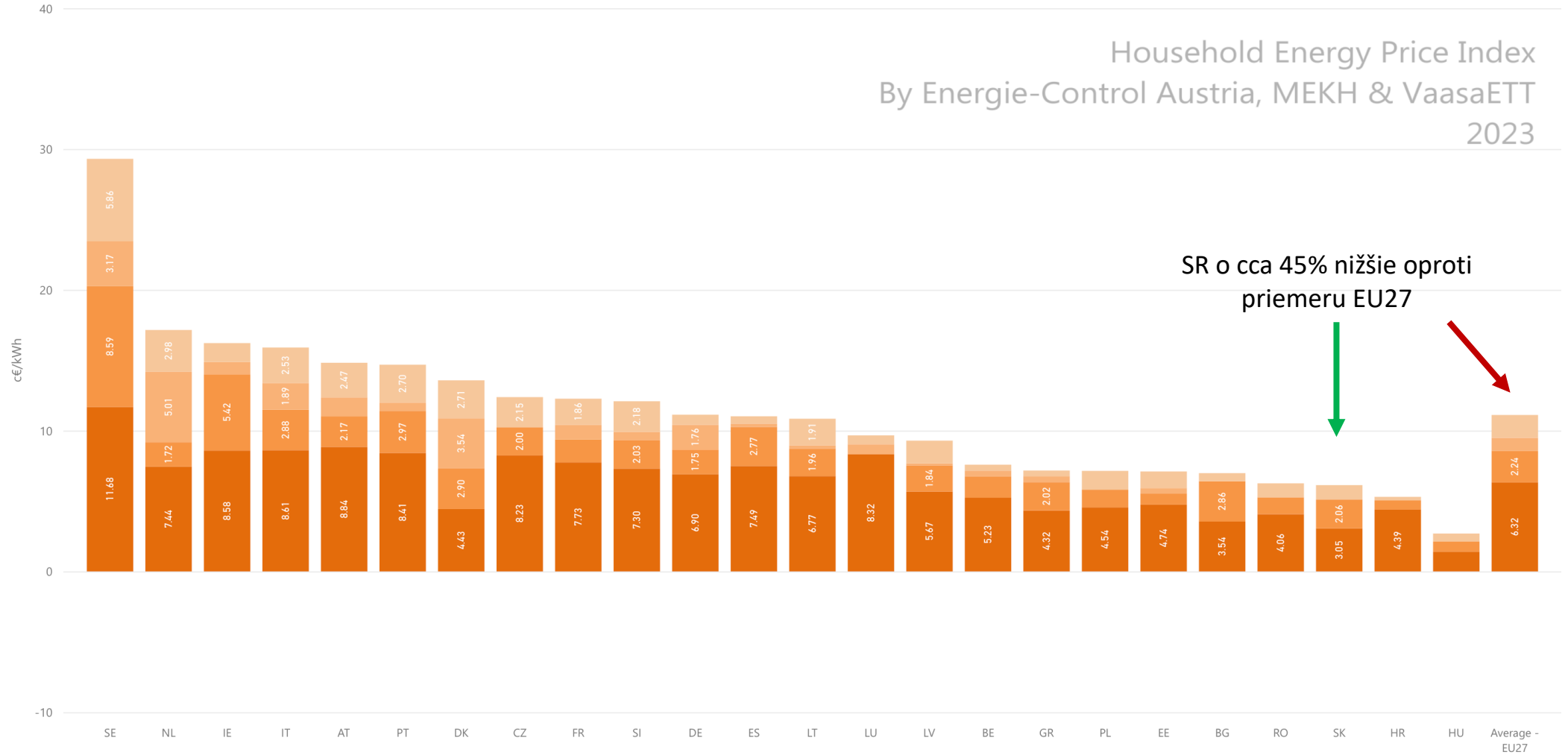
Odhad maximálnej koncovej ceny zemného plynu pre domácnosti na rok 2023 podľa cenových rozhodnutí URSO a podľa mimoriadnych opatrení vlády SR (rozhodnutia o VHZ, nariadenia vlády SR). Mimoriadne opatrenia vlády SR v roku 2023 majú prednosť pred regulovanými cenami stanovenými URSOm.

Porovnanie cien elektriny pre domácnosti v EÚ v júni 2023

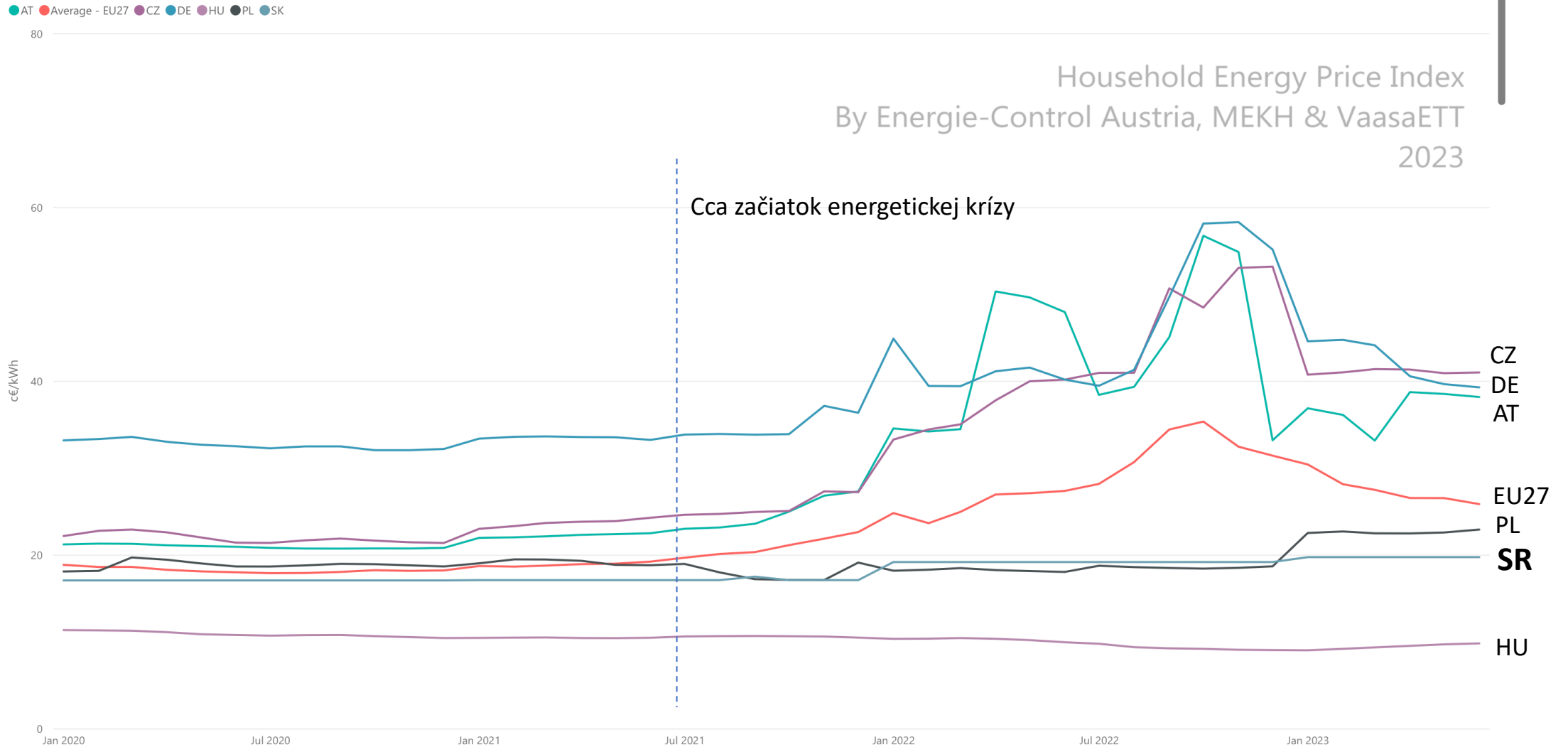

Porovnanie cien zemného plynu pre domácnosti v EÚ v júni 2023

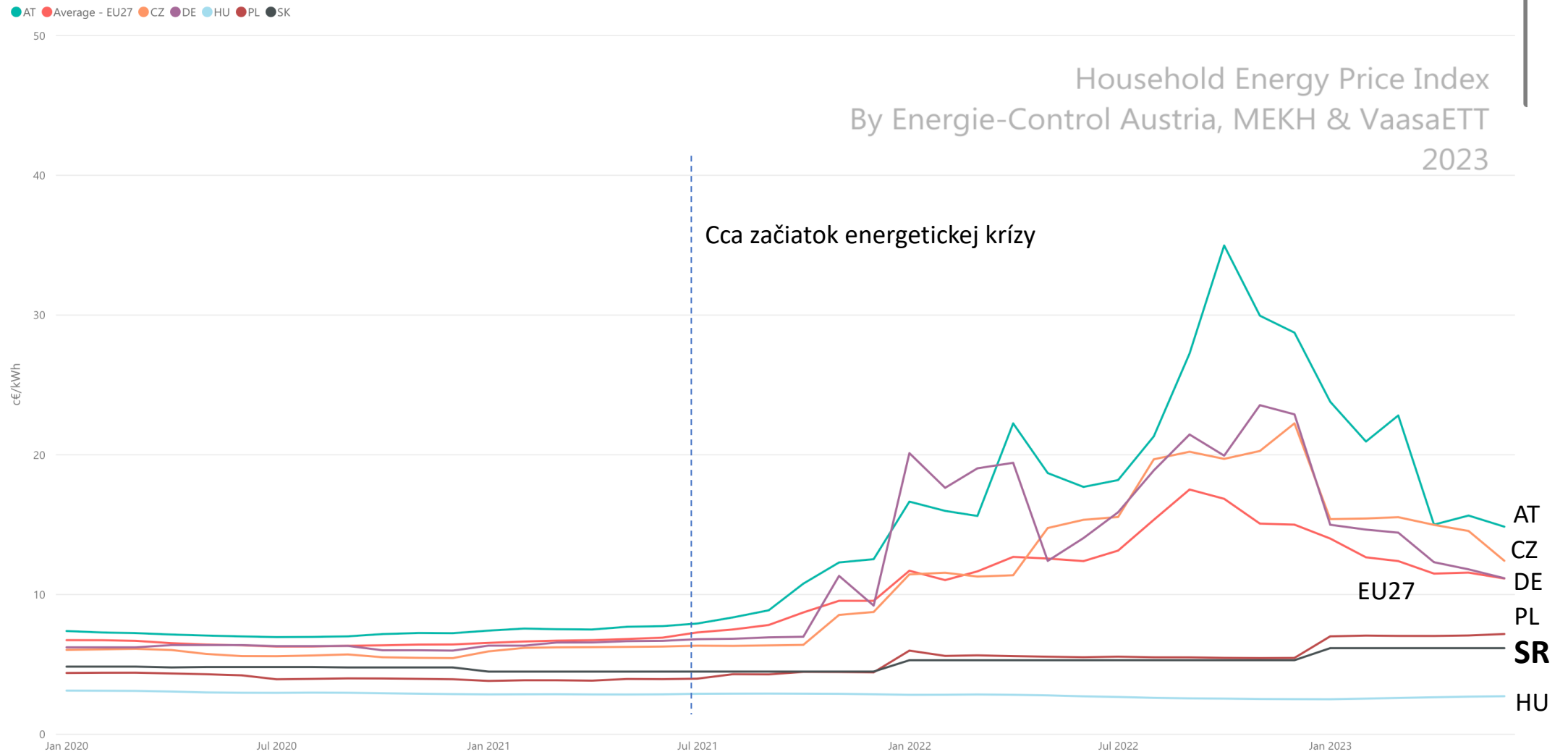
Energy Network Taxes VAT

Vývoj cien elektriny pre domácnosti v SR a vybraných krajinách EÚ v 2020 - 2023

Vývoj cien zemného plynu pre domácnosti v SR a vybraných krajinách EÚ v 2020 - 2023

Ďalšie zraniteľné skupiny odberateľov energií

- Nové skupiny zraniteľných odberateľov (zariadenia sociálnych služieb, sociálne byty, správcovia tepelného zdroja zásobujúceho bytový dom, a pod.) majú ceny elektriny a plynu v roku 2023 zastropované štátnymi opatreniami cca na úrovni domácností.
- Zraniteľní odberatelia malé podniky (živnostníci, malí a strední odberatelia) ako aj neregulovaní odberatelia majú štátnymi opatreniami zastropované ceny za dodávku elektriny na úrovni 199 Eur/MWh a plynu na 99 Eur/MWh na 80 % objemu spotreby.
- Zároveň všetci odberatelia platia od 1.5.2023 systémové a sieťové poplatky za elektrinu (TPS, TSS, prenos, distribúcia) na úrovni roka 2022.
- Odberateľom a dodávateľom energií štát poskytuje finančné kompenzácie na dosiahnutie zastropovaných cien v roku 2023.
- Na rok 2024 nie je zatiaľ známy rozsah a spôsob zastropovania cien energií opatreniami vlády SR.

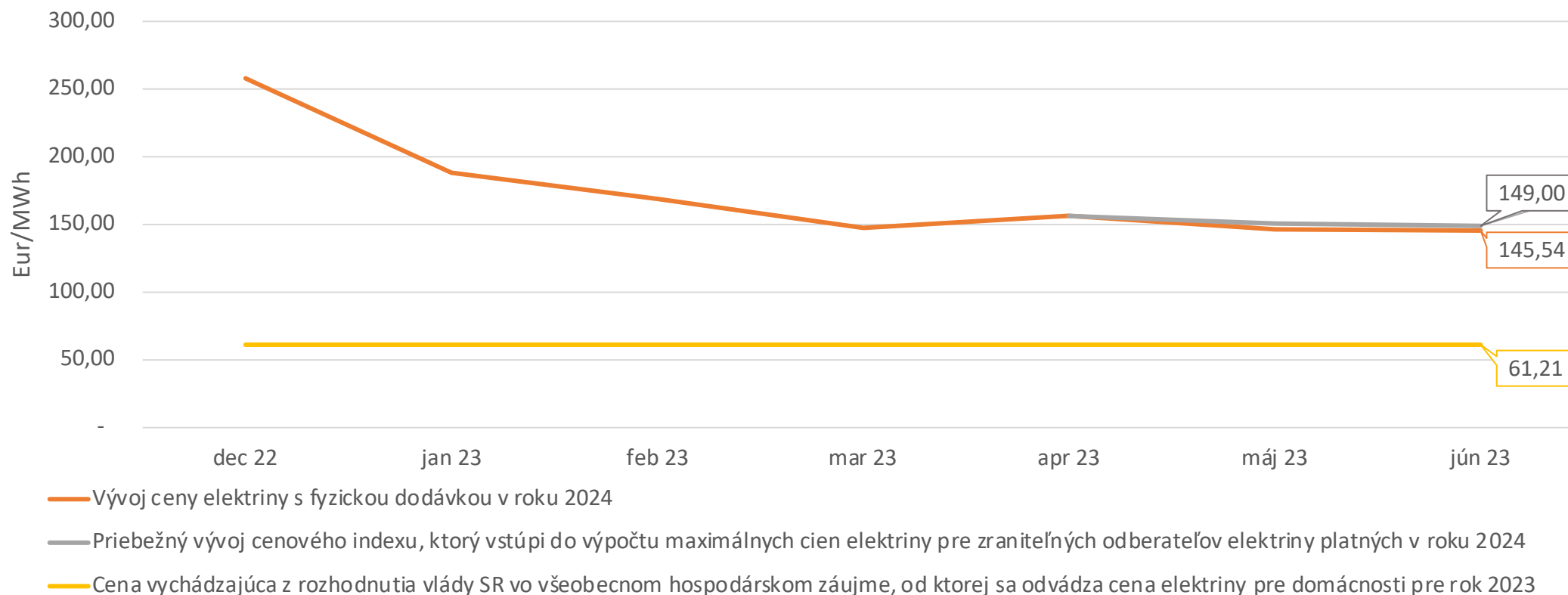
Odhad cien elektriny a zemného plynu na rok 2024

ELEKTRICKÁ ENERGIA

Klíčové parametre ovplyvňujúce regulované ceny elektriny na rok 2024

- Dodávka – implementácia zmluvy so SE a.s. o poskytnutí zlacnenej elektriny pre domácnosti a prípadné ďalšie skupiny odberateľov v roku 2024
- Systémové služby – náklady na nákup podporných služieb SEPS a.s. na rok 2024, množstvo koncovej spotreby elektriny
- Prevádzka systému – ukončenie podpory výroby elektriny z domáceho hnedého uhlia, náklady na podporu zdrojov elektriny z OZE a VÚKVET, množstvo koncovej spotreby elektriny
- Prenos a distribúcia elektriny – náklady na nákup elektriny pre účely pokrytia fyzických strát elektriny v sústavách, množstvo prenesenej a distribuovanej elektriny
- Rozsah a forma mimoriadnych opatrení vlády SR ohľadne zastropovania cien elektriny pre domácnosti a ďalšie skupiny odberateľov a rozsah poskytovania štátnych kompenzácií na rok 2024

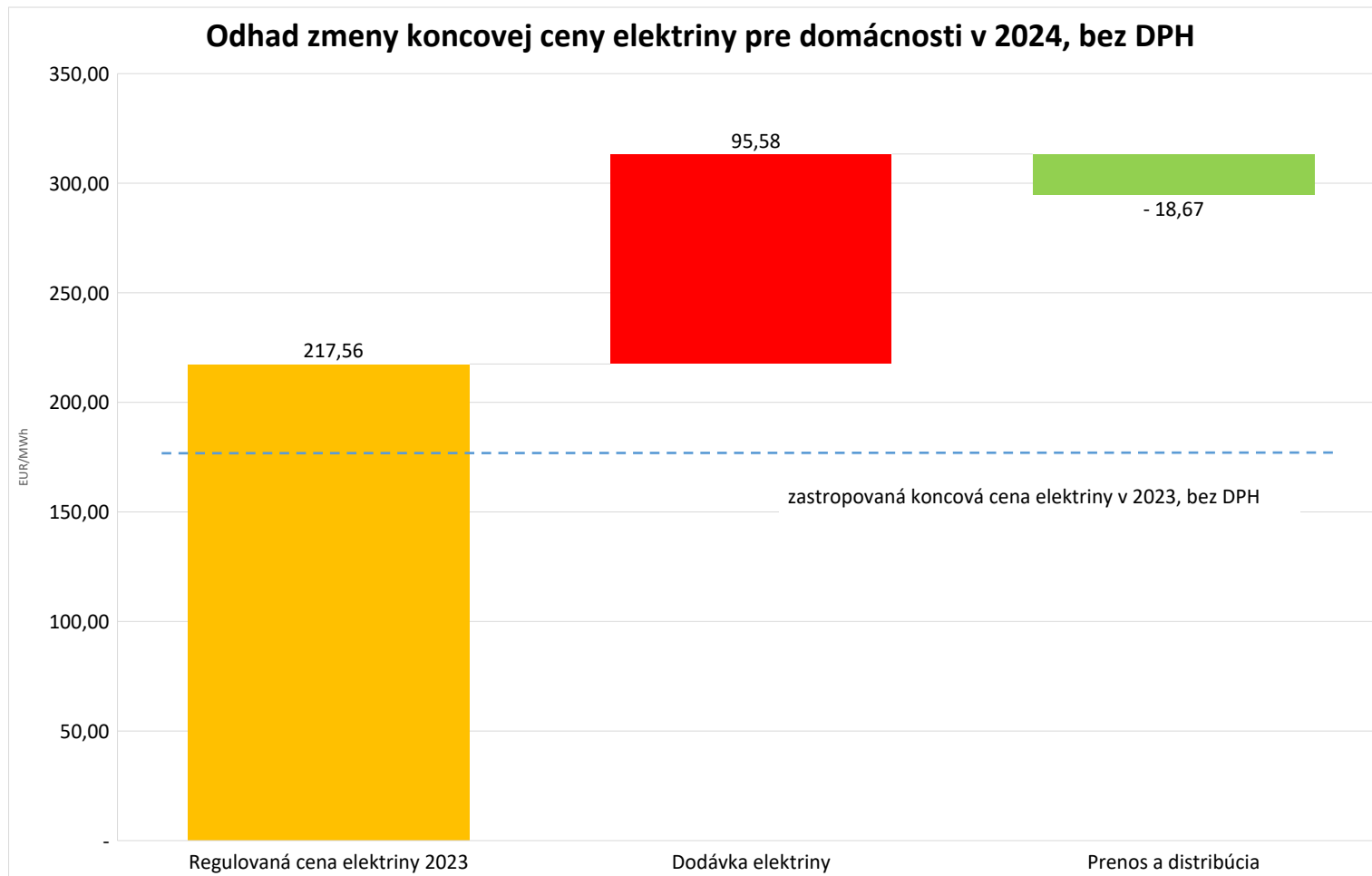
Vývoj trhovej ceny elektriny

Trhová cena elektriny s dodávkou na rok 2024 klesla od decembra 2022 o vyše 43%, avšak je stále výrazne vyššia ako súčasná regulovaná cena za dodávku elektriny pre domácnosti. Priemerná trhová cena ročných forwardov elektriny s dodávkou v roku 2024 za obdobie apríl až jún 2023 je 149 Eur/MWh, čo je o 143,5% viac oproti cene elektriny vstupujúcej do regulovaných cien pre rok 2023 (61,2 Eur/MWh).

Mimoriadne opatrenia vlády SR na poskytnutie zlacnenej elektriny zo zmluvy s SE a.s. budú kľúčové na minimalizáciu dopadov pre domácnosti a prípadné ďalšie cieľové skupiny odberateľov v roku 2024.

Odhad zmeny regulovaných koncových cien elektriny pre domácnosti v roku 2024

Trhové ceny elektriny ovplyvňujú predovšetkým náklady na nákup elektriny na dodávku, na straty v sústavách a na podporu zdrojov OZE a VÚKVET.

Pri absencií mimoriadnych opatrení štátu by koncové ceny elektriny pre domácnosti na rok 2024 mohli vzrásť v priemere o 81% pri súčasných úrovniach trhových cien. Dopady na ďalšie cenové položky sú v súčasnosti neznáme.

Skutočné dopady budú známe po implementácii mimoriadnych opatrení vlády SR a po ukončení relevantných cenových konaní v závere t.r.

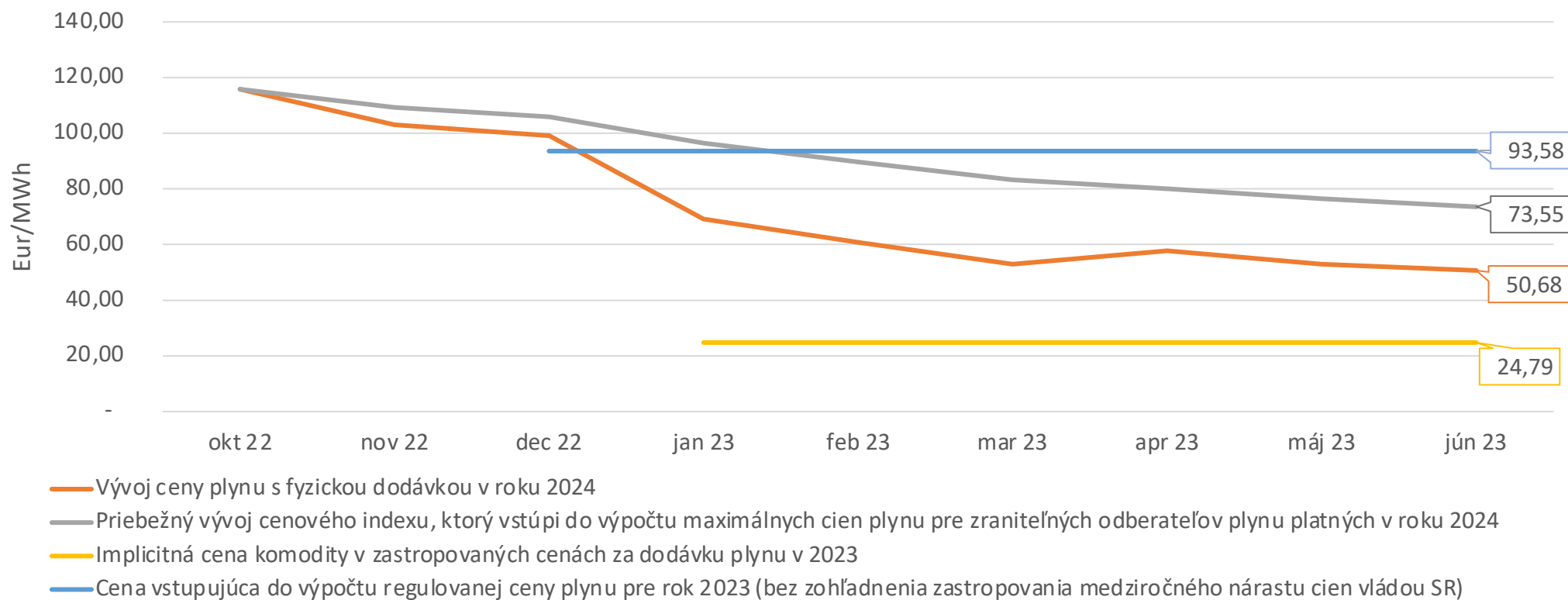
Odhad dopadov na ďalšie skupiny odberateľov elektriny

- Pri súčasných úrovniach trhových cien elektriny je možné predpokladať medziročný pokles úradom stanovenej výšky regulovaných poplatkov za straty v distribučných sústavách v roku 2024 pre všetkých odberateľov elektriny.
- Avšak výsledný vplyv na koncových odberateľov elektriny bude predovšetkým závisieť od rozsahu a formy prípadných mimoriadnych opatrení vlády SR na rok 2024, pretože koncoví odberatelia v súčasnosti platia štátom zastropované ceny a poplatky, ako napr.:
- Vybraní zraniteľní odberatelia – zariadenia sociálnych služieb, správcovia tepelného zdroja zásobujúceho bytový dom, a pod.– majú štátom zastropované ceny elektriny na úrovniach porovnateľných s domácnosťami,
- Ostatní odberatelia – tzv. malé podniky ako aj neregulovaní odberatelia elektriny majú štátom zastropované ceny za dodávku elektriny vo výške 199 Eur/MWh na 80 % ich spotreby, s limitom maximálnej výšky kompenzácie na odberateľa, a ďalšie poplatky (TSS, TPS, distribúcia, prenos) za elektrinu sú zastropované na úrovni roka 2022.

ZEMNÝ PLYN

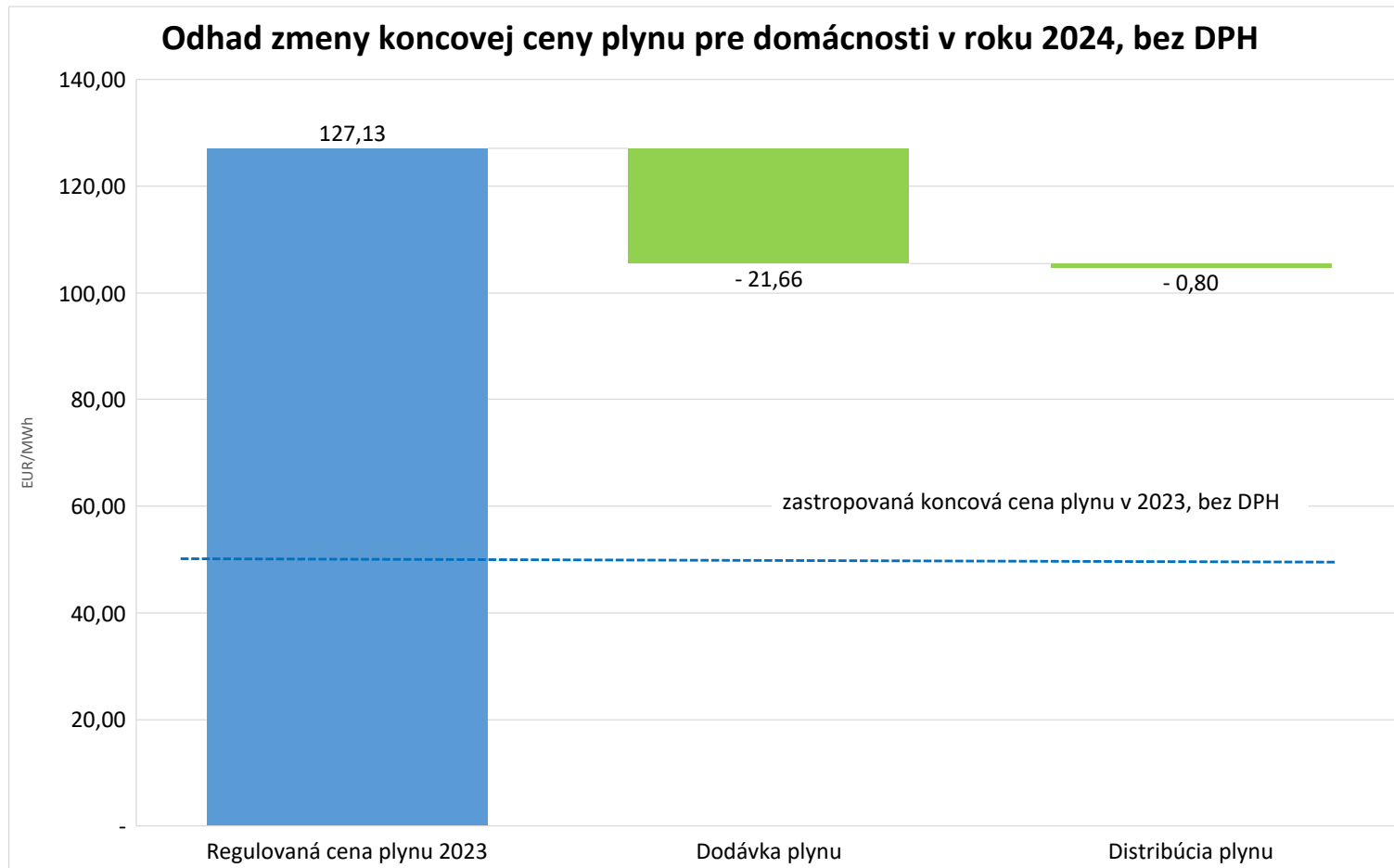
- Dodávka – vývoj trhových cien zemného plynu potrebného na zabezpečenie dodávok pre koncových odberateľov plynu
- Preprava plynu – ceny za službu prepravy plynu sú pre dodávku plynu zraniteľným odberateľom zastropované cenovou vyhláškou úradu na úrovni roku 2023
- Skladovanie plynu – spôsoby zabezpečenia strategických zásob plynu v SR
- Distribúcia plynu – náklady na nákup plynu pre účely pokrytia fyzických strát plynu v plynárenských sieťach, množstvo distribuovaného plynu
- Rozsah a forma mimoriadnych opatrení vlády SR ohľadne zastropovania cien za dodávku plynu pre domácnosti a ďalšie skupiny odberateľov a rozsah poskytovania štátnych kompenzácií na rok 2024

Vývoj trhovej ceny zemného plynu

Trhová cena plynu s dodávkou na rok 2024 klesla od decembra 2022 o takmer 50%, avšak je stále výrazne vyššia ako súčasná cena za dodávku plynu pre domácnosti. Priemerná trhová cena ročných forwardov plynu s dodávkou v roku 2024 za obdobie október 2022 až jún 2023 je 73,55 Eur/MWh, čo je o 21% menej ako cena plynu vstupujúca do regulovaných cien pre rok 2023 (93,58 Eur/MWh). Avšak je to takmer trojnásobok oproti cene plynu v súčasných vládou zastropovaných cenách za dodávku plynu pre domácnosti v roku 2023 (komodita vo výške 24,79 Eur/MWh). Výsledný dopad na domácnosti tak bude závisieť predovšetkým od rozsahu a spôsobu zastropovania cien mimoriadnymi opatreniami vlády SR na rok 2024.

Odhad zmeny regulovaných koncových cien zemného plynu pre domácnosti v roku 2024

Trhové ceny plynu ovplyvňujú predovšetkým náklady na nákup plynu na dodávku a na straty v distribučných sieťach.

Pri absencii mimoriadnych opatrení štátu by koncové ceny plynu pre domácnosti na 2024 mohli vzrásť v priemere o 110% pri súčasných úrovniach trhových cien. Dopady na ďalšie cenové položky sú v súčasnosti neznáme.

Skutočné dopady budú známe po implementácii mimoriadnych opatrení vlády SR a po ukončení relevantných cenových konaní v závere t.r.

- Pri súčasných úrovniach trhových cien plynu je možné predpokladať medziročný pokles úradom stanovenej výšky regulovaných poplatkov za straty v distribučných sieťach v roku 2024 pre všetkých odberateľov elektriny v rámci cien za distribúciu plynu.
- Avšak výsledný vplyv na koncových odberateľov plynu bude predovšetkým závisieť od rozsahu a formy prípadných mimoriadnych opatrení vlády SR na rok 2024, pretože koncoví odberatelia v súčasnosti platia štátom zastropované ceny, ako napr.:
- Vybraní zraniteľní odberatelia – zariadenia sociálnych služieb, správcovia tepelného zdroja zásobujúceho bytový dom, a pod.– majú štátom zastropované ceny plynu na úrovniach porovnateľných s domácnosťami,
- Ostatní odberatelia – tzv. malé podniky ako aj neregulovaní odberatelia plynu majú štátom zastropované ceny za dodávku plynu vo výške 99 Eur/MWh na 80 % ich spotreby, s limitom maximálnej výšky kompenzácie na odberateľa.

Možnosti štátnych opatrení na zmiernenie dopadov na odberateľov energií v roku 2024 a neskôr: Pohľad ÚRSO

- Úrad uvádza možné opatrenia štátnej energetickej politiky, ktoré by mohli z pohľadu URSO napomôcť pri zmiernení nákladových dopadov na odberateľov energií, posilnení ochrany odberateľov energií a zvýšení konkurencie na trhu dodávky elektriny a plynu v SR v krátkodobom a strednodobom horizonte.
- Uvedené návrhy opatrení vyžadujú v prevažnej miere úpravy primárnej legislatívy, avšak diskusia o forme, spôsobe a rozsahu jednotlivých opatrení prebieha a môže prebiehať aj v súčasnosti.
- Úrad aktívne pracuje na témach vo svojej pôsobnosti, napr. pracovná skupina na prípravu definície a opatrení na ochranu domácností v energetickej chudobe.
- Viaceré z uvedených návrhov, ktoré nie sú v pôsobnosti úradu, úrad systematicky komunikuje príslušným štátnym orgánom, napr.:
https://www.urso.gov.sk/data/files/562_verejna-diskusia-mhsr-odporucania-urso-24032023.pdf

Návrhy opatrení – zabezpečenie zdrojov elektriny a plynu za primerané ceny

1. Implementácia využitia zlacnenej elektriny zo zmluvy s SE a.s. pre domácnosti a prípadné ďalšie cieľové skupiny odberateľov elektriny.
2. Podpora rozvoja a pripájania nových decentralizovaných a obnoviteľných zdrojov elektriny a zariadení na uskladnenie elektriny, pričom pre zdroje od určitej veľkosti inštalovaného výkonu by bolo vhodné zaviesť povinnosť mať technickú schopnosť poskytovať služby flexibility a podporné služby pre elektrizačnú sústavu.
3. Rozvoj energetických spoločností a podpora aktívnych odberateľov pri zdieľaní elektriny vyrobenej vo vlastných zdrojoch a určenej na vlastnú spotrebu.
4. Úprava podmienok finančných kompenzácií pre dodávateľov elektriny a plynu s využitím parametra tzv. čistých nákladov na elimináciu rizika prípadných nadmerných kompenzácií.
5. Vytvorenie trvalého systému zabezpečenia strategických rezerv zemného plynu pre potreby SR.
6. Vytvorenie agregátora na predaj zemného plynu za nákladové ceny pre cieľové skupiny odberateľov, napr., verejné inštitúcie, poskytovatelia verejných služieb, výroba tepla pre domácnosti (CZT, bytové kotolne). Prípadne vytvorenie štandardizovaných platforiem pre spoločné nákupy elektriny a plynu pre uvedených odberateľov.
7. Podpora rozvoja domácej ťažby zemného plynu, podpora výroby biometánu a zeleného vodíka ako alternatív k dovážanému zemnému plynu.
8. Motivácia pre odberateľov na optimalizáciu spotreby a efektívne využitie energií.

Návrhy opatrení – systémová ochrana odberateľov, najmä zraniteľných

- A. Adresná podpora pre odberateľov v súlade so štátnou sociálnou a daňovou politikou, ktorí nebudú mať prístup k zlacnenej elektrine zo zmluvy s SE a.s.
- B. Legislatívne ustanovenie definície energetickej chudoby, včítane implementácie opatrení na ochranu domácností spadajúcich do energetickej chudoby.
- C. Úprava zákonných definícií zraniteľných odberateľov, napr. domácností, na zlepšenie adresnosti regulovaných cien a prípadných mimoriadnych opatrení vlády.
- D. Ustanovenie zákazu odpájania odberateľov, najmä tých v núdzi, od energií počas vykurovacej sezóny, prípadne legislatívna úprava možnosti predplatenia elektriny resp. plynu na kredit.
- E. Právo zraniteľného odberateľa v domácnosti v prípade neuhradených záväzkov na poskytnutie splátkového kalendára na priemernú sumu a primerané obdobie v závislosti od jeho platobných možností.
- F. Ustanovenie maximálnej miery nárastu preddavkových platieb regulovaných dodávok energií pre zraniteľných odberateľov.
- G. Právo odberateľa na pravidelné prehodnocovanie výhodnosti zaradenia do príslušnej tarify s prípadným návrhom od dodávateľa na jeho preradenie vzhľadom na históriu odberu.
- H. Právo odberateľa využiť bezplatne služby a pomoc finančného, resp. energetického poradcu (napr. pri problémoch s vyrovnávaním záväzkov, a pod.)

- I. Zvýšenie transparentnosti trhu dodávky ustanovením povinnosti pre dodávateľov zverejňovať ceny a cenníky za dodávku elektriny a plynu pre koncových odberateľov, najmä na neregulovanom trhu.
- II. Zákonná úprava na posilnenie dohľadu úradu nad nákupmi energií dodávateľmi na zabezpečenie dodávok elektriny a plynu pre koncových odberateľov.
- III. Zmena zákonných ustanovení na zjednodušenie možnosti zraniteľných odberateľov na zmenu dodávateľa kedykoľvek aj počas roka.
- IV. Posun zákonom ustanoveného dátumu na voľbu regulovanej dodávky z 31.marca na neskorší dátum v kalendárnom roku, napr., 30.november.
- V. Zákonná úprava podmienok dodávky poslednej inštancie.